

Činoherní čtení

Ve Smečkách 26, Praha 1

ÚNOR 2009

IVANA CHÝLKOVÁ

v inscenaci hry Yasminy Rezy Bůh masakru

Premiéra

Yasmina Reza **BŮH MASAKRU**

Le dieu du carnage

Činoherní klub rozmetává iluze s gusem

Hry mezinárodně uznávané Yasminy Rezy konstatují obecně známé věci, avšak nápaditě vtípným a přijatelným způsobem. Kupříkladu, že kulturně civilizaci slupka našich osobností je opravdu tenká a stačí málo, aby-
chom v sobě probudili divocha nelekajícího se fyzického masakru.

Podobně se ve hře *Bůh masakru* setkají dva manželské páry dnešních dobře vychovaných Evropanů, aby kultivovaně vyřešili vcelku banální konflikt jejich dětí s následkem úrazu. Dobré úmysly jim vybuchnou v rukou jako domácí pyrotechnika. Činohernímu klubu sedne tento typ komorní komedie jako ulitý. Režisér Ondřej Sokol obsadil do rolí manželských dvojic Ivanu Chýlkovou a Jaromíra Dulavu, Miroslavu Pleštilovou a Vladimíra Kratinu. Příznačná je úvodní scéna, kdy čtveřice poslouchá klavírní koncert a my máme před sebou mimické defilé jejich dalších postav. Alan Vladimíra Kratinu se zpruženě nudí a společensky trpí a je jasné, že dříve či později to v něm „bouchne“, Aneta Miroslavy Pleštilové zahazuje vstřícnými úsměvy, co se dá, ale také cítíme její vnitřní tanec na špičce jehly. Párek hostitelů Veronika a Michal na tom není lépe: za okázalým uměleckým prožitkem Ivany Chýlkové lze vytušit destruktivní hysterii a navenek submisivní Jaromír Dulava má v sobě přetopený kotel emocí.

Režisér Sokol s gurmánským požitkem stupňuje napětí neodvratného konfliktu. Komično, trapnost, situační paradox, s tím vším si v Činoherním klubu umějí poradit a třesutě namíchat jako málokde. Hereckým stálícím „Činoherák“ se vyrovná i Miroslava Pleštilová: zdejší genius loci je patrně inspirativní. Pleštilové nekonečná etuda se zvracením balancuje na hraně se zkušeností mistrů němé grotesky. Yasmina Reza záměrně nechává některé motivy viset ve vzduchu nedopovězené. Například se nedozvíme, čím přesně je manželství Anety a Alana natolik

stresující, že se Anetin organismus brání právě nekontrolovatelným dávením. Jistě to není jen důsledek nepřetržitého „mobilování“ manžela.

Podobně nedořešené zůstanou příčiny fyzického konfliktu dětí. Dramatička nesáhne ani k nadšázce, jakkoli bychom v dramatické logice příběhu očekávali, že nakonec poteče krev i v případě dospělých. Pokud si však spolu s Arturem Rimbaudem připomeneme, že duchovní boj je stejně krvavý jako bitva, máme před sebou zábavný experiment, jehož tristní důsledky si můžeme domyslet. Jsme nebezpeční divoši v rouše korektního myšlení. V Činoherním klubu strhávají náplast iluze pomalíčku a bolesti poznání se bráníte smíchem.

Richard Erml, MfD 7. 1. 2009

Hra je to naprosto pekelná, pořád se smějete a je to přitom stále horší a horší, div že nedojde k masakru. Dva manželské páry středních let sedí kultivovaně a poslouchají Bacha. Když konečně dohraje, počne oficiální návštěva. Dítě jednoho z páru vyrazilo dítěti druhého páru klackem dva zuby a toto zdvořilostní setkání by mělo vše vyřešit, jsou to přece slušní a vzdělaní lidé, francouzská střední vrstva se zájmem o kulturu, umění a takové věci. Jedna z žen (hraje ji Ivana Chýlková) dokonce napsala knihu o Dárfúru a všichni jsou tak nějak humanisté. Jenomže síla Boha masakru je mocnější. Postupně dochází k sestupu do temnot divoštství a barbarství, i když neopustíme čtyři stěny měšťanského pokoje. (...) Ve Smečkách měli opět šťastnou ruku. A mají trháč.

Jiří Peňás, Týden 22. 12. 2008

Připravujeme

Thomas Bernhard SPOLEČNOST NA LOVU

Die Jagdgesellschaft

*Klid to zase napraví
Ne klid nenapraví vůbec nic*

Překlad: **Josef Balvín** / Režie: **Ivo Krobot**

Kostýmy: **Katarína Hollá** / Scéna: **Adam Pitra**

Hudba: **David Smečka**

Hrají: **Vladimír Javorský, Chantal Poullain, Pavel Kikinčuk, Mojmír Maděrič, Dana Černá, Matěj Dadák, Lada Jelínková, Radim Fiala, Josef Hervert.**

Premiéra na jaře 2009

**Vím, že lidé si myslí vždycky něco jiného,
než co říkají...**

Thomas Bernhard

Zatímco ve Francii, Spojených státech nebo v Polsku byl Bernhard překládán už od konce šedesátých let, českému čtenáři byla do roku 1990 dostupná pouze novela *Dech*, která vyšla v nakladatelství Odeon roku 1984. Dnes u nás Bernhard patří k nejvydávanějším německy píšícím autorům dvacátého století a čeští nakladatelé jsou co do počtu přeložených titulů po nakladatelích anglických a francouzských těmi neaktivnějšími. Bernhardovy dramatické texty vydal ve třech svazcích Divadelní ústav. Česká divadla začínají „objevovat“ Bernharda-dramatika od druhé poloviny devadesátých let. Hra *Společnost na lovu* (1974) se dočká v Činoherním klubu svého prvního českého provedení.

**Existujeme jenom když se ptáme
i když víme
že žádnou odpověď nedostaneme!**

Thomas Bernhard (U cíle)

LUBOŠ HRŮZA

scénograf, výtvarník, pedagog a zakládající člen
Činoherního klubu zemřel 2. prosince 2008.

S princeznou Margaretou na přehlídce World Theatre Season
v Londýně 1970

Žádné uvažování o zvláštním fenoménu, kterým se v českém divadelnictví stal v druhé polovině šedesátých let Činoherní klub, se nemůže vyhnout Lubošovi Hružovi – a to nejen jako jeho scénografovi. Také pro něho platí to, co pro většinu z původního souboru: jeho individuální přínos k ustavení toho, čím se toto divadlo stalo, nebyl v žádném případě odvoditelný jen z toho, co vyplývalo z jeho profesionálního přínosu a kompetence, nýbrž především z toho, jak se ve spolupráci s ostatními uplatňovala, prosazovala a obohacovala a jak ovlivňovala ostatní jeho originální osobnost.

To samozřejmě předpokládá vlastnost, kterou Hruza prokázal v plné míře: při veškeré „profesní“ kompetenci, že není totiž jenom člověk své profese, tj. scénograf, ale především divadelník; tedy člověk myslící a cítící divadlo jako prostor pro dialog, který se nejpłodnějším stává tam, kde člen ansámblu své úzce „profesní“ zařazení překračuje a myslí a cítí nejenom například jako scénograf, ale i jako herec, režisér a dramatik. To poslední je možná nejdůležitější, protože pojem dramatik musí v takovém případě platit pro všechny. (...)

Jaroslav Vostrý v knize *Činoherní klub 1965 – 1972 / Dramaturgie v praxi*

Tvar jeviště Činoherního klubu přinutila oba režiséry, Menzela u Machiavelliho a Jana Kačera u Gogola, rozmístit herce horizontálně, tak jak to dělali renesanční malíři v *Poslední večeři*.

Peter Roberts, *Plays and Players* červen 1969

V tomto divadle patří také nikoli poslední místo, ale jedno z prvních míst výtvarníku Lubošovi Hružovi. Jeho heslo: faktura materiálů a detail. Z čeho udělal zeď, na jejímž pozadí se odehrává děj, je těžko říci, ale je to živá zeď. Dýchá, mrazí tě z ní v zádech. Bílá, pórovitá omítka jako „husí kůže“, jako korál, když se na něj díváš

N. Machiavelli: *Mandragora* (1965)

pod vodou, jako mořská houba. Ve zdi je půvabně modelované benátské okno. Žádný náznak, nádherné okno vroubené vyřezávaným vzácným dřevem. (...) Za oknem je Lukrécieina ložnice, a sama Lukrécie za mlhou záclony je vábivá, svěží k nakousnutí – zdravý erós. A na střeše je veselá soška Amora.

A. Svobodin: *Pražský okamžik, Těatr 1/1967* (k inscenaci *Mandragory*)

V *Revizorovi* (režie Jan Kačer) se všechno zdálo přirozené. Je to směsice karikatury a naturalistického detailu a je to jako oživlý obraz od Breughela.

Robert Hapgood, *Education Theatre Journal* 1970

Zkušenosti Luboše Hruzy z práce v českém divadle byly zásadním přínosem pro norskou scénografii. Luboš Hruza působil v Národním divadle od roku 1967 a svou silně expresivní výrazovou formou získal celoevropskou proslulost. I pro norské divadlo byla tato forma zcela netypická. Luboš Hruza pracoval ve většině norských divadel, jakož i v Dánsku, Velké Británii, Islandu...

V roce 2008 bylo Lubošovi Hružovi uděleno Státní umělecké stipendium Norského království.

N. V. Gogol: *Revizor*
Poštmistr Josefa Abraháma (1967)

Luboš Hruza. Když se ho kdosi ptal, v čem a proč byl Činohrák dobrý, řekl: „Možná je to tím, že se tam vždycky něco 'nakopne' z nečekané strany.“ Neslyšel jsem doteď o Činohráku výstižnější postřeh. Byl zakládajícím členem a spoluvytvářcem toho všeho. Až do své emigrace „nakopával z nečekané strany“ všechno, co se v tom divadle událo.

Josef Abrahám v knize
Činoherní klub 1965-2005

N. V. Gogol: *Revizor* (režie Jan Kačer, premiéra 1967)

OLEG PAVLOVIČ TABAKOV

byl 21. října jmenován doctorem honoris causa Akademie múzických umění v Praze.

(...) Když si Jan Kačer přečetl v českých novinách interview s Olegem Tabakovem, který se v něm přiznal ke své touze zahrát si někdy Chlestakova v Gogolově *Revizorovi*, přišel s nápadem: co kdybychom mu dali příležitost zahrát si tuto postavu aspoň v několika reprízách naší tehdy rok staré inscenace, kterou sám Kačer režíroval: tak jsme Olega s Leošem Suchařípou pozvali a v podstatě za týden ho zapojili do inscenace – a to nikoli jako sólistu, ale vynikajícího příslušníka jakoby odjakživa organicky rostlého divadelního ansámblu. Něco takového bylo možné nejenom díky Olegovu velkému hereckému umění i jeho připravenosti a díky mimořádně komunikativnímu herectví Činoherního klubu: obojí vyplývalo z čehosi ještě zásadnějšího.

Na divadelní úrovni nešlo přitom o nic menšího než o rozvíjení zmíněné tradice, ke které se i české divadlo na přelomu 50. a 60. let obrátilo novým způsobem. Objevilo v ní totiž díky Alfrédu Radokovi jako režisérovi, Radovanu Lukavskému jako herci a pedagogovi a Otomaru Krejčovi i jako velké šéfovské osobnosti ty zdroje, jimiž se divadlo a herectví vždy znovu obnovuje. Pokud jde o Sovremennik i konkrétně herectví Olega Tabakova a Činoherní klub, šlo ovšem o rozvíjení této tradice specifickým způsobem: totiž o její rozvíjení z té stránky, kterou jako by si teoretici moc nevěšmali a jejíž účinek jsem naplno a ke svému překvapení zažil už jako student při pražském hostování Moskevského uměleckého divadla v roce 1956, kdy jsem měl možnost vidět i Stanislavského dlouhá léta udržovanou, ale stále herecky živou inscenaci Ostrovského

komedie *Horoucí srdce*. Právě jako její divák jsem naplno zažil to, co si falešní dědicové Stanislavského zřejmě umínili navzdýcky z jeho dědictví vymýtiti: totiž životodárného komediantského ducha, který s plným fyzickým prožitkem postavy neztrácí schopnost sebezáchovného odstupu k sobě samému (a to nejenom jako k herecké postavě)!

Právě tento životodárný duch vždycky vyznačoval herectví Olega Tabakova, kterému při vědomí jeho poslání nikdy nechyběla, ba přímo ho spoluzakládala, svobodná a často přímo nezbedná hravost. Právě na tomto základě a v tomto duchu, obnovujícím původní Stanislavského tradici, si Tabakov s ansámblem Činoherního klubu výtečně porozuměl. (...)

Úryvek z *Laudatia* prof. Jaroslava Vostrého

Doušky

■ Ve výroční anketě Divadelních novin „Inscenace roku 2008“ získala *Ptákovina* Milana Kundery v režii Ladislava Smočka sedm hlasů kritiků a osobností českého divadla.

■ Divadelní noviny z 23. prosince přinesly rozhovor s **Petrem Nárožným**.

■ 24. prosince zemřel anglický dramatik **Harold Pinter**. Činoherní klub uvedl tři jeho hry: *Narozeniny* (režie Jaroslav Vostrý, 1967), *Návrat domů* (režie Jan Kačer, 1972), *Správce* (režie Ivo Krobot, 2004).

■ 8. ledna hraje poprvé roli Lvova v Čechovově *Ivanovovi* **Denny Ratajský**. 13. ledna bude hrát roli Piy v *Rodinné slavnosti* **Jana Plodková**.

■ 19. ledna by oslavil 70. narozeniny **Jiří Zahajský**.

■ 2. února hrajeme inscenaci *Impresário ze Smyrny* v Pardubicích, 7. února hostujeme s inscenací *Ivanov* v Bratislavě, 12. února se představí Syngův *Hrdina západu* v Lounech.

■ **Stanislav Zindulka** hraje ve filmu Ivo Trajkova *Ocas ještěrky*.

■ Ve filmové pohádce *Peklo s princeznou* hrají také **Petr Nárožný** a **Barbara Kodetová**.

■ Vyšlo 26. číslo časopisu **DISK**.

inoherní klub uvádí:

Přehlídka amatérských divadelních souborů v roce 2009 se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury ČR

TotO divadlo Praha Etgar Keret KNELLERŮV LETNÍ TÁBOR

Proč by to mělo být na onom světě jiné než na tomto světě?

Neděle 1. února 2009

Překlad: **Tereza Černá** a **Magdalena Křížová** / Volná adaptace, dramaturgie a režie: **Hana Jůzlová** / Scéna a kostýmy: **Jitka Nejedlá** / Hudební koláže: **Hans Koubek** / Světla: **Václav Bejtler** Hrají: **Fanda Vacek, Vojta Hruška, Tereza Nvotová** nebo **Veronika Jílková-Hrčková, Hans Koubek, Tereza Viktorová** nebo **Vendy Matrasová, Václav Bejtler, Ondra Fuchs, Katcha Crhová, Filip Pýcha, Vendy Matrasová, Hana Jůzlová, Norbert Žid, Jana Nanka Fittlová.**

TotO Divadlo Praha se inspirovalo povídkovou sbírkou *Létající Santini* izraelského spisovatele Etgara Kereta a ve volné adaptaci a režii Hany Jůzlové uvedlo inscenaci pod názvem *Knellerův letní tábor*. Spolu s protagonistou příběhu Chajimem se ocitáme v jakémsi bizarně surreálném zázvěti či poloočistci, do něhož se dostávají sebevrazi.

Psychedelická roadmovie / naex / Zpravodaj Divadelní Třebíč

TotO divadlo Praha je občanské sdružení a jako amatérský divadelní soubor působí v Praze. Soubor funguje od roku 1999. Další informace najdete na www.totodiv.cz.

Ořechovské divadlo Ořechov Vlastimil Peška a Jean Baptiste Molière PAROHÁČI aneb ČERVENÉ KALHOTY

Třeskutá fraška o lidských nešvarech, především však o lidské blbosti, ta je věčná.

Neděle 15. února 2009

Režie, hudba, scéna a kostýmy: **Vlastimil Peška** / Hrají: **Zdeněk Pehal, Helena Pešková, Veronika Pečínková, Vendula Pešková, Jaroslav Lorenc, Ivana Černá, Miroslav Urban, Radoslava Hadačová, Zdeněk Havlík, Zdeněk Novotný, Petr Sekanina, Libuše Pehalová, Vladimír Srba, Jiřina Kotvrdová, Vlastimil Peška.**

Je to inscenace, která je hodna označení: kvalitní lidové divadlo. Skvěle představuje Ořechovské divadlo z Ořechova, které existuje od roku 1903. www.orechovske-divadlo.cz

V jaké hře se říká?

Hádanka č. 2/V Budete-li znát odpovědi na tři hádanky, které vyjdou v ČČ, můžete je poslat na adresu info@cinoherniklub.cz. Vylosovaný výherce získá dvě vstupenky na představení v ČČ.

Poskytovatel čtyřletého grantu na provoz:
Hlavní město Praha

Inscenace ČČ jsou realizovány rovněž s podporou
Městské části Praha 1

Partneři Činoherního klubu

www.radiohortus.cz

Redakce Činoherního čtení: *Roman Císař, Petra Honsová, Radvan Pácl.*
Foto: *Pavel Kolský, Pavel Nesvadba, Miloň Novotný, Vilém Sochůrek.*
Plakát Narozeniny: *Libor Fára.* Autor hádanky: *Marek Taclík a Martin Sršeň.*
Grafická úprava: *Kateřina Skalníková.*

Galerie Smečky Vás zve na výstavu

Vladimír Jiránek

Od 3.12.2008 do 31.1.2009 | úterý - sobota, 11.00 - 18.30 hodin

Výstava kresleného humoru uznávaného karikaturisty a kreslíře, pořádaná k jeho životnímu jubileu.

© Vladimír Jiránek, 1938-2008. Všechna práva vyhrazena.

Vstup zdarma pro držitele ZTP, ZTP/P, důchodce, dělá, studenty SŠ, VŠ a pro všechny držitele Zákaznické karty Pražské plynárenské, a. s.

Ve Smečkách 24, 110 00 Praha 1 (vedle Činoherního klubu)

e-mail: galerie.smecky@gggaas.cz, tel.: +420 222 210 268, tel./fax: +420 222 210 272

* **g a l e r i e**
s m e č k y